

عنوان مقاله:

تأثیر تغییر استفاده از اراضی در تولید رسوب

محل انتشار:

سومین همایش ملی فرسایش و رسوب (سال: 1384)

تعداد صفحات اصل مقاله: 7

نویسندگان:

محمد شعبانی حیدرآبادی - عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارسنجان

سادات فیض نیا - استاد دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران

جمال قدوسی - استاد دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران

امیر سررشته داری - مربی پژوهشی پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری

خلاصه مقاله:

فرسایش و تولید رسوب پدیده پیچیده ای که بر اساس شرایط حاکم بر مناطق مختلف ممکن است یک یا چند عامل در تشدید بیشتر آن موثر باشد. در اکثر نقاط عامل نوع و نحوه استفاده از اراضی در مقایسه با سایر عوامل موثر در فرسایش نقش بیشتری را در تولید رسوب دارد. از این رو برای تعیین نقش و میزان مشارکت این تغییرات استفاده از اراضی در طول به زمان متغیر مستقل و تغییرات فرسایش و تولید رسوب به عنوان متغیر وابسته در حوزه آبخیز طالقان مورد بررسی قرار گرفته است. روش تحقیق در این پژوهش مبتنی بر استفاده از عکسهای هوایی، تصاویر ماهواره ای همراه با بازدید های صحرایی برای تهیه نقشه انواع فعلی و گذشته از اراضی طی سالهای 1349، 1366 و 1380 بوده است. به طوری که همزمان آن مقادیر بار معلق در فواصل زمانی سال 49-50، 50-66 و 67-80 بر اساس آمار رسوب برآورد و نهایتاً با استفاده از مدل تجربی EPM میزان رسوبدهی زیر حوزه ها محاسبه شده است. نتایج حاصل از این تحقیق نشان دهنده این است که در فواصل زمانی 1380-1349 سطح اراضی تخصیص به مرتع 15 درصد افزایش و سطح اراضی تخصیص داده شده به زراعت و کشاورزی آبی به ترتیب 11/1% و 3/8% کاهش داشته است. نتایج حاصل از بررسی مقادیر بار معلق سالیانه نیز در دوره 1366-1349 و 1380-1367 متغیر بوده به طوری که مقدار آن در دوره 49-66 افزایش و دوره 50-66 کاهش یافته است. بر اساس بررسی های انجام شده علت افزایش رسوب در دوره 49-66 بیشتر مربوط به تغییرات جوی به ویژه رخداد ترسالی ها و خشکسالی ها و تغییر در مقدار بارش و پراکنش آن بوده است و علت کاهش رسوب از سال 1367 تا 1380 مربوط به تغییرات در نوع و نحوه ی استفاده از اراضی و تغییرات وی می باشد. شایان ذکر است که به علت عدم وجود آمار طویل المدت از روند تغییر در نوع و استفاده از اراضی و اندکی تغییرات مساحت انواع بهره برداری از اراضی، تفکیک این دو از هم مشکل بوده است. همچنین نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل همبستگی بین متغیرهای مستقل انتخابی با تولید رسوب خروجی از زیر حوزه ها به عنوان متغیر وابسته از طریق ایجاد روابط رگرسیونی حاکی از این است که عامل موثر در رسوب دهی زیر حوزه های آبخیز در دوره 49-66 مربوط به متغیرهای دبی و وسعت اراضی تحت کشت دیم و در دوره 67-80 مربوط به متغیرهای وسعت اراضی تحت پوشش مرتع و متغیر بارش می باشد. با توجه به نتایج حاصل از این تحقیق توصیه می شود به دلیل تأثیر مستقیم تبدیل اراضی مرتعی به اراضی کشاورزی به ویژه برای زراعت دیم در دامنه های پرشیب، در صورتی که مهار فرسایش و کنترل رسوبات در این حوزه آبخیز و سایر آبخیزها با شرایط مشابه مد نظر باشد، ضرورت دارد. در اولین گام اقدام به استفاده و بهره برداری از اراضی در سازگاری با تناسب، قابلیت و توان طبیعی تولید اراضی شود.

کلمات کلیدی:

استفاده از اراضی، رسوبدهی، اراضی مرتعی، اراضی دیم

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/8211>

